

Szakály Sándor:

AZ ELŐDÖKRŐL

Balla Tibor: A honvédtisztképzés irányítóinak arcképcsarnoka. A magyar királyi Honvéd Ludovika Akadémia igazgatói és parancsnokai, 1872–1945 című könyvéről

Hosszú évek teltek el addig, amíg az 1808. évi VII. törvénycikkben „megálmodott” magyar tisztképző intézmény létrejött, és megindult a magyar honvédtisztek képzése, amelynek a mai napig meghatározó és egyben jelképes épülete a Ludovika Akadémia. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem mai központi épülete 1872 és 1945 között állt a magyar honvédtisztek képzésének szolgálatában, de egy ideig még 1945 után is „katonai objektum” volt.

De kik is álltak ezen képzőintézmény élén, lett légyen az egy négyévfolyamos hadapródiskola vagy 1898-tól már három évfolyamos katonai akadémia, illetve a kezdetekben „egyszerű tanfolyam”. Erre a kérdésre kapunk választ Balla Tibor ezredesnek, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara kutatóprofesszorának a könyvéből.

Balla Tibor huszonnyolc törzstiszt és tábornok arcképét megrajzolva mutatja be a Ludovika Akadémia több mint hét évtizedét, a portrékat olvasva ugyanis az intézmény történetére vonatkozó ismereteink is bővülnek. Könyve jól kiegészíti a Siposné Kecskeméthy Klára – B. Kalavszky Györgyi szerzőpáros *A Ludovika egykor és most* című (Zrínyi Kiadó, Budapest), több kiadást (2011, 2013, 2018) megért munkáját. Ha valaki kézbe veszi ezt a két kötetet, akkor gyakorlatilag „képbe kerül” a magyar honvédtisztek képzésével kapcsolatban.

Amint jeleztem, Balla Tibor ennek a képzésnek a tényleges irányítóiról, az igazgatókról és parancsnokokról írt, azokról a személyekről, akik nélkül nem lett volna magyar honvédtisztképzés, és akik személyükben is példát adtak a növendékeknek, majd hallgatóknak. Különösen figyelemre méltó a parancsnoki működése Révy Kálmánnak, Sipos Árpádnak, Jány

Gusztávnak, Szombathelyi Ferencnek vagy Farkas Ferencnek. Utóbbiak katonai pályafutása is igazolja, hogy a tisztképző intézmény élén eltöltött idő és az ott szerzett tapasztalat milyen sokat jelentett a későbbi életút során.

A Ludovika Akadémia igazgatóiról és parancsnokairól szinte minden kiderül a könyvből. Honnét indultak, milyen családi háttérrel rendelkeztek, hol és milyen eredménnyel végezték tanulmányaikat, mikor és merre szolgáltak, hogyan alakult a katonai pályafutásuk, milyen kitüntetésekkel rendelkeztek, hol és mikor hunytak el, és milyen katonai szakirodalmi munkásságot folytattak. Jól megírt miniportrék sok érdekes és hasznos információval.

A könyv minden, a katonai nevelés és képzés iránt érdeklődőnek ajánlható, és ha az ismertetés íróján múlna, minden honvédtisztjelölt számára kötelező

Balla Tibor

A honvédtisztképzés
irányítóinak
arcképcsarnoka

olvasmánnyá tenné azt, és a tisztavatáskor ajándékként átnyújtaná valamennyiüknek. A múlt és elődeink ismerete ugyanis elengedhetetlen mindannyiunk számára, és különösen vonatkozik ez azokra, akik esküvel vállalják, hogy „A Hazáért mindhalálig!”.

A szép kiállítású és számos fotóval illusztrált könyv olvasásakor felmerült azonban bennem a kérdés: biztosan jó volt a kötet címének megválasztása? A honvédtisztképzés irányítása ugyanis a mindenkori Honvédelmi Minisztérium illetékes osztálya – a két világháború között a 9. osztály – által valósult meg, és a Horthy-korszakban a magyar királyi Honvédség főparancsnokának tisztképzési és nevelésügyi szemléelője is meghatározó feladatokat látott el ezen a területen. 1931. október 1-jétől a Ludovika Akadémia két főcsoportra vált szét, a II. főcsoportnak – 1939-től magyar királyi „Bolyai János” honvéd műszaki Akadémia – a parancsnokai viszont hiányoznak a kötetből, ahogy az 1938-ban létrejött magyar királyi „Horthy Miklós” – majd 1943-tól „Horthy István” – honvéd repülő Akadémia parancsnokai is.

Ez a hiány azonban pótolható lenne, például úgy, ha Balla Tibor megírná a jelzett két intézmény parancsnokainak rövid életrajzát is. S hogy teljessé váljon a kép, akkor az 1898 és 1918 között fennállott két másik tisztképző intézmény – a pécsi és a nagyváradai honvéd hadapródiskola – parancsnokainak életútját is jó lenne bemutatni, ahogy az 1941-ben felállított honvéd hadapródiskolák esetében is hasznos lenne olvasni azok parancsnokairól. A magyar honvédtisztképzés ugyanis nemcsak a Ludovika Akadémián valósult meg, hanem szélesebb körben, több képzőintézményben, de azokból mindig figyelve az első és máig is elsőnek tekintette: a magyar királyi honvédségi – később honvéd – Ludovika Akadémiára.

Végezetül – az újrakiadás reményével – még egy apró észrevétel: egyes képaláírások, rendfokozati megnevezések igazításra szorulnak. Úgy vélem, az „igazítás” gond nélkül megoldható, és amikor az újabb, bővített kiadást a kezünkbe vehetnénk, nyugodt szívvel mondhatnánk: él még a Ludovika.

*Balla Tibor: A honvédtisztképzés irányítóinak arcképcsarnoka
A magyar királyi Honvéd Ludovika Akadémia igazgatói és parancsnokai, 1872–1945
Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022, 230 oldal*